

บทร้อยกรองจันทร์เจ้า

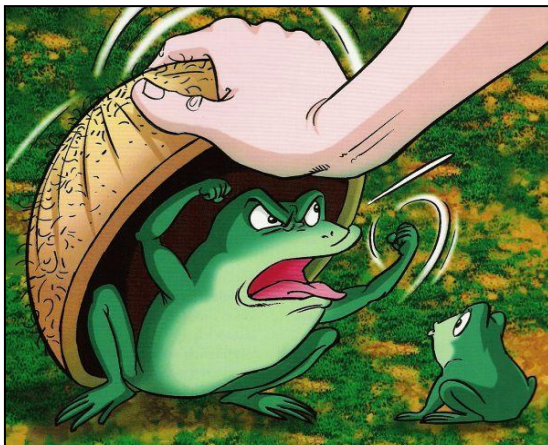
จันทร์เอ๋ย จันทร์เจ้า	ขอข้าวขอแกง
ขอแหวนทองแดง	ผูกมือน้องข้า
ขอช้าง ขอม้า	ให้น้องข้าขี่
ขอเกี้ยว	ให้น้องข้านั่ง
ขอเตียงตั้ง	ให้น้องข้านอน
ขอละคร	ให้น้องข้าดู
ขอยายชู	เลี้ยงน้องข้าเถิด
ขอยายเกิด	เลี้ยงตัวข้าเอง

ท ๑๓/ผ.๕

บัตรภาพ

ใบความรู้

เรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ หรือถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความ มักเป็นคำเปรียบเทียบกับความประพฤติของคน เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ ร้าไม่ดีโทษปีโทษกลองชิงก็ราชาก็แรง น้ำร้อนปลาเป็นน้ำเย็นปลาตาย

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายเป็นคติสอนใจหรือถ้อยคำที่สั่งสอนหรือห้ามโดยตรง มีคำเปรียบเทียบกับบางไม่มีบ้าง เช่น รักยาวให้บัน รักสั้นให้ต่อ น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ อย่าถือคนบ้า อย่าว่าคนเมา

คำพังเพย หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นสำนวนที่พูดไว้วาง ๆ เพื่อชวนให้คิด ถ้านำมาใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำลังพูดกันจะทำให้เข้าใจเรื่องที่พูดนั้นชัดเจนขึ้น คำพังเพยในภาษาไทยมีอยู่มาก เช่น หมองูตายเพราะงู ไม่เห็นน้ำตักกระบอก ไม่เห็นกระรอกก่งหน้าไม้ กระต่ายตื่นตูม เป็นต้น

สำนวน สุภาษิต พังเพย และความหมาย

กว่าถั่วจะสุกงาก็ไหม้ (ทำอะไรไม่ทันท่างที)

กินบนเรือน ขีรดบนหลังคา (เนรคุณ)

กินปูนร้อนท้อง (ทำผิดแล้วมักออกตัว แสดงพิรุณ)

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน (ทำงานได้เงินเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เอา)

ขายผ้าเอาหน้ารอด (ยอมเสียทุกอย่างเพื่อรักษาชื่อเสียง)

ชิงกักรา ช่างก็แรง (ต่างคนต่างแรง ไม่ยอมกัน เรื่องเล็กก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่)

ชีข้างจับตักแตน (ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ ได้ผลไม่คุ้มกับที่ต้องเสียไป)

เข้าตามตรอกออกตามประตู (ทำอะไรให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี)

เข้าเถื่อนอย่าลืมหรีา ได้หน้ำอย่าลืมหหลัง (อย่าประมาทต้องเตรียมให้พร้อม)

เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม (ประพฤดีให้ถูกต้องตามกาลเทศะ)

เขียนเสือให้วัวกลัว (ขู่ให้กลัว)

คนดีตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ (คนดีไปที่ไหนก็มักมีคนอยากคบหาสมาคมด้วย)

คบคนดีมีศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย (อัปราชัย ในที่นี้มีความหมาย

เท่ากับปราชัย คือจะพ่ายแพ้ หมายถึงไม่เป็นมงคลแก่ตัว)

ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด (แม้จะมีความรู้สูงแค่ไหนก็ตาม

ถ้าความประพฤติไม่ดีแล้วก็เอาตัวไม่รอด เพราะไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย

หรือมีความรู้ แต่ไม่ใช้ความรู้ก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร)